

Diminuarea limitelor de pedeapsa pentru infracțiunea de evaziune fiscală

Prin legea de punere în aplicare a Noului Cod penal, legiuitorul, a urmarit transpunerea în cadrul legislativ penal național a reglementarilor adoptate la nivelul Uniunii Europene și armonizarea dreptului penal material român cu sistemele celorlalte state membre ale Uniunii Europene, în sensul reducerii sancțiunilor aplicate pentru savârșirea unor infracțiuni.

Conform expunerii de motive pentru elaborarea noului Cod penal, actul normativ a fost cerut de necesitatea resezării în limite normale a tratamentului sancționator prin reducerea limitelor de pedeapsa, astfel încât să asigure caracterul previzibil al actului de justiție, prin prevenirea pronunțării unor soluții mult diferite în ceea ce privește pedepsele concret aplicate pentru fapte asemănătoare ori la pedepse mari pentru infracțiuni cu o pericolozitate scăzută ca urmare a intervalului extrem de larg dintre limita minimă și cea maximă a pedepsei (de ex: de la 1 la 12 ani, de la 3 la 15 ani, de la 4 la 18 ani).

De asemenea s-a conchis asupra faptului că majorarea dusă la absurd a limitelor de pedeapsa a avut drept consecință apariția unor pedepse cu închisoarea disproporționate în raport cu importanța valorii sociale protejate de legea penală, nefăcând altceva decât să nesocotească ierarhia valorilor sociale într-o societate democratică, ajungându-se astfel la cazuri în care pedeapsa pentru anumite infracțiuni contra patrimoniului să fie egală cu cea prevăzută pentru unele infracțiuni contra vieții.

Legiuitorul a mai avut în vedere faptul că, într-un stat de drept, întinderea și intensitatea represiunii penale trebuie să rămână în limite determinate, în primul rând, prin raportare la importanța valorii sociale lezate pentru cei care înfrâng pentru prima oară legea penală, urmând să crească progresiv pentru cei care comit mai multe infracțiuni înainte de a fi definitiv condamnați și cu atât mai mult pentru cei aflați în stare de recidivă.

Din aceste considerente, pedepsele prevăzute în normele de incriminare pentru faptele care implică producerea unui prejudiciu, în Codul penal actual, sunt mult mai reduse decât în Codul penal din 1969.

Deși legiuitorul a procedat la diminuarea limitelor de pedeapsa pentru o bună parte a infracțiunilor prevăzute în Codul penal, precum și în unele legi speciale (cum ar fi de pildă în cazul infracțiunii de *obținere ilegală a fondurilor europene* prev. în Legea 78/2000), putem observa că acesta a omis diminuarea limitelor de pedeapsa în cazul infracțiunii de evaziune fiscală. În cazul acesteia, în anumite circumstanțe, maximul special putând ajunge la pedeapsa închisorii de până la 15 ani.

Analizând comparativ limitele de pedeapsa ale infracțiunii de evaziune fiscală cu limitele de pedeapsa ale altor infracțiuni constatăm faptul că, pedeapsa închisorii cu un maxim special mai mare de 10 ani, este prevăzută în cazul unor infracțiuni deosebit de grave, care implică vătămarea unor valori sociale importante, cum ar fi viața, libertatea sau integritatea unei persoane fizice sau vătămarea unor interese ale statului român, cum ar fi de pildă infracțiunea de *spionaj*, însă cu privire la majoritatea infracțiunilor ce pot dobândi caracter economic, legiuitorul a prevăzut pedepse mai reduse, cum ar fi de pildă, în cazul infracțiunii de *înșelăciune* (pedeapsa pentru forma agravată de la 1 la 5 ani), *obținerea ilegală a fondurilor europene* (pedeapsa cuprinsă între 2 și 7 ani), *deturnarea de fonduri* din bugetul național (pedeapsa cuprinsă între 1 și 5 ani) iar exemplele pot continua.

Cu toate acestea, în cazul infracțiunii de evaziune fiscală, pedepsele sunt mult mai severe:

Ø pedeapsa închisorii de la 2 la 8 ani, în ipoteza în care prejudiciul este mai mic de 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale;

Ø pedeapsa închisorii de la 7 la 13 ani, în ipoteza în care prejudiciul este mai mare de 100.000 euro, în echivalentul monedei naționale;

Ø pedeapsa închisorii de la 9 la 15 ani, în ipoteza în care prejudiciul este mai mare de 500.000 euro, în echivalentul monedei naționale;

Comparativ cu alte infracțiuni ce pot dobândi caracter economic, în cazul infracțiunii de evaziune fiscală, se constată că limita minimă pentru formele agravate ale infracțiunii este extrem de ridicată, de 7 respectiv 9 ani, spre deosebire de alte infracțiuni cu un pericol social similar în cazul cărora minimul special este cu mult mai redus, chiar și atunci când au fost produse consecințe deosebit de grave (de exemplu în cazul infracțiunii de *obținere ilegală de fonduri europene*, limita minimă și maximă se majorează cu jumătate dacă prejudiciul produs este mai mare de 2.000.000 RON).

Mai mult decât atât, pragul valoric care atrage un minim de 7 ani închisoare în cazul infracțiunii de evaziune fiscală este de 100.000 euro, spre deosebire de infracțiunea de *obținere ilegală de fonduri europene* în cazul căreia, modificarea limitelor de pedeapsă, este determinată de un prejudiciu mult mai ridicat, respectiv 2.000.000 RON.

Raportarea la infracțiunea de *obținere ilegală de fonduri europene* este realizată deoarece, din perspectiva noastră, aceasta apără valori sociale la fel de importante ca și infracțiunea de evaziune fiscală, întrucât protejarea bugetului general consolidat al Uniunii Europene este la fel de importantă ca și protejarea bugetului național.

Nu în ultimul rând, prin aplicarea principiului reducerii la absurd, putem susține că există posibilitatea ca o persoană care a savârșit o infracțiune de evaziune fiscală să sufere în concret o pedeapsă mai mare decât o persoană care a savârșit o infracțiune împotriva vieții persoanei, în măsura în care prejudiciul în cazul infracțiunii de evaziune este mai mare de 500.000 euro iar instanța se orientează către minimul pedepsei față de persoana care a savârșit infracțiunea împotriva vieții persoanei.

Pe de altă parte, diminuarea limitelor de pedeapsă pentru forma de bază a infracțiunii de evaziune fiscală ar permite o individualizare eficientă a sancțiunilor aplicate de către organele judiciare. Astfel, dat fiind că forma de bază a infracțiunii prevede un maxim special de 8 ani, rezultă că organele judiciare sunt împiedicate să dispună *renunțarea la urmărirea penală, renunțarea la aplicarea pedepsei sau amânarea aplicării pedepsei*, chiar și în acele situații în care o astfel de individualizare ar fi justificată.

Limitele de pedeapsă actuale conduc la o condamnare la pedeapsa închisorii în regim de detenție sau pedeapsa închisorii a cărei executare este suspendată sub supraveghere, chiar și în acele cazuri în care prejudiciul este unui infim (ex: 100 RON).

În raport de argumentele mai sus exprimate, în anul 2019, Tribunalul Maramureș a admis solicitarea noastră și a dispus sesizarea Curții Constituționale a României pentru a verifica dacă regimul sancționator al infracțiunii de evaziune fiscală corespunde voinței legiuitorului de la elaborarea și adoptarea Codului penal și totodată pentru a stabili dacă regimul sancționator al acestei infracțiuni prezintă sau nu un caracter discriminatoriu. În prezent, Curtea Constituțională, este așteptată să se pronunțe asupra excepției de neconstituționalitate.

Din punctul nostru de vedere dat fiind că, prin legea de punere în aplicare a Codului penal, legiuitorul a urmarit transpunerea în cadrul legislativ penal național a reglementărilor adoptate la nivelul Uniunii Europene și armonizarea dreptului penal material român cu sistemele celorlalte state membre ale Uniunii Europene, *în sensul reducerii sancțiunilor aplicate pentru savârșirea unor infracțiuni*, credem că este necesar ca, legiuitorul, să dispună adaptarea limitelor de pedeapsă și în cazul infracțiunii de evaziune fiscală.

Vasile Baiculescu este avocat în cadrul Baroului București, specializat în Drept penal.